Kisszékely:
a hagyományokra épülő élő falu

Életünkben sok minden változik, változunk mi magunk is, de vannak örök emberi értékek, amelyek nem változnak, és nem tűnhetnek el soha. Folyamatosan változik szeretett falunk, Kisszékely is; változik az itt élő emberek közössége, a falu természeti és épített környezete, de vannak a falunak örök értékei, van a falunak egyfajta ***varázsa***, ami nem tűnhet el soha. Ez a varázs beívódott az itt élőkbe: azokba, akik manapság a mindennapjaikat élik itt, azokba, akik életüknek legalább egy szakaszát, talán éppen gyermekkorukat töltötték a faluban, és azokba is, akik csak egy-egy napra vagy hétre érkeznek ide. A falu varázsát kétségkívül a falu ***természeti adottságai*** alapozzák meg, ám ehhez hozzájárul mindazoknak a ***keze munkája*** és ***szellemi öröksége***, akik valaha is itt éltek, és tettek annak érdekében, hogy a ***természet és az ember közötti harmónia*** megmaradjon. A falunak ezt a varázsát, a természetnek és az embernek ezt az egyedi összhangját szeretnénk ***átörökíteni a jövő nemzedékek számára***.

A feladat azonban nem egyszerű, mert a világban még mindig a természet és az ember közötti harmónia felbomlását látjuk, az ember egyre ***gyorsuló ütemben éli fel saját erőforrásait***, egyben utódai jövőjét. Az időben és térben néhány éve még talán távolinak tűnő ***globális problémák***, mint például a klímaváltozás, a természetes élőhelyek pusztulása, az élővilág sokféleségének drasztikus csökkenése, a talajok termőképességének romlása, az emberek közötti jóléti különbségek növekedése, a kontinens léptékű migráció most már bennünket is érintenek. Mint ahogy a világ szinte minden pontjára igaz, Kisszékely természeti és kulturális értékei sincsenek biztonságban. Bár a település természeti értékeinek gazdagsága ma még kiemelkedő, a természeti erőforrások pusztulása sajnos tetten érhető. A kedvezőtlen folyamatok megállítása érdekében át kell térni a hosszú távon fenntartható gazdálkodás sok más helyen már bizonyított módszereire (pl. szálaló üzemmód az erdőkben, alkalmazkodó mozaikos tájhasználat, a talaj védelme állandó növényzeti borítással és fasorokkal, a természetes vizek és az ivóvízbázis védelme, stb.). Ez lehet az alapja annak, hogy a helyben való megélhetés lehetőségei javuljanak.

Egyáltalán nem lehetetlen a természettel harmóniában élni és egyúttal megélni, hiszen Kisszékely több évszázados története ezt bizonyítja. Ehhez szükség van ***a falu természeti adottságainak és kulturális örökségének megőrzésére***, a hagyományos helyi tudás megismerése mellett a fenntarthatóságot szolgáló legújabb tudományos ismeretek elsajátítására. A helyi értékek megőrzése, illetve a gazdálkodás helyi módszereinek kialakítása a helyi közösség felelőssége és faladata, mert számunkra a legfontosabb az a környezetet, amelyhez megélhetésünkkel, mindennapjainkkal vagy emlékeinkkel kötődünk. Ezért ***létre kell hoznunk az együttműködés, a természettel való együttélés és a helyben való megélhetés fenntartható formáit***.

Csak akkor maradhat településünk és környéke hosszú távon is élhető és szép, ha Kisszékely ***élő faluvá*** válik, ha maga a helyi közösség is élni akar. Feladatunk annak elősegítése, hogy a hagyományok talaján, a helyi értékekre alapozva, az emberek szükségleteit is figyelembe véve, ám hangsúlyosan a ***természetkímélet és fenntarthatóság elvei szerint*** megújuljon egy valaha virágzó közösség. Célunkat akkor érjük el, ha sikerül megőrző módon használnunk azokat a természeti erőforrásokat és adottságokat, amelyek a falu ***egyediségét***, egyben jövőjének alapját is jelentik. Ehhez közösen kell kialakítanunk az erőforrások megőrzésének és használatának tervét, amellyel lehetőséget teremtünk a ***helyben való boldogulásra***. Csak ezáltal tehetjük a falut élhetővé az itt élők, és még vonzóbbá az itt kikapcsolódni vágyók számára.

Településünk egykori jólétét az ***erdő- és mezőgazdaság***, illetve az ezekre épülő tevékenységek (pl. kézművesipar) alapozták meg. Mivel a jelenlegi gazdasági környezet és a globalizálódott piac nem kedvez sem a mezőgazdasági, sem a kézműves termékek helyi előállításának és forgalmazásának, ezért jelenleg igen nehéz a családi gazdaság léptékében kizárólag e tevékenységekből megélni. Ugyanakkor nem kétséges, hogy a föld és az erdő segítségével biztosítani tudjuk létünk legalapvetőbb feltételeit, és településünk számára még adott az ***élelmiszer önrendelkezés*** lehetősége. A falunak potenciálisan minden adottsága megvan ahhoz, hogy lakói egészséges és finom élelemmel lássák el saját magukat, illetve az ide látogató turistákat, üdülővendégeket, kirándulókat egyaránt.

A *Településfejlesztési Koncepció* célja hogy egyértelműen kijelölje Kisszékely fejlődésének ***irányát***, a ***hosszú távú feladatok*** megfogalmazásával. Ezekhez rendeli hozzá a ***középtávú célokat***, amelyeket egy évtizeden belül kellene elérni, és javaslatot tesz olyan ***programokra***, amelyeket az elkövetkező néhány évben lehetne megvalósítani. A *Településfejlesztési Koncepció* a 2011-ben kialakított előző változat újragondolása. Összeállítása során figyelembe vettük az elmúlt hat évben megvalósított egykori terveket, és nagy figyelmet fordítottunk azokra a célokra is, amelyeket azóta még nem sikerült elérni. Ugyanakkor több olyan változás ment végbe a világban és közvetlen környezetünkben is, amelyek miatt több szempontot újra kellett fogalmazni, illetve hangsúlyosabbá kellett tenni. Az elmúlt években több sikeres lépést tettünk a település és környéke természeti és kulturális örökségének feltárása, védelme, bemutatása érdekében. A természetbarát idegenforgalom fejlesztése továbbra is célunk, ennek érdekében a környezet- és természetvédelemre nagyobb hangsúlyt kell fektetünk. Emellett nagyon fontos, hogy a helyi családi gazdaságok fellendítésében, azok terményeinek feldolgozásában, egészséges és piacképes termékek előállításában és forgalmazásában is előbbre jussunk.

ÁLTALÁNOS, HOSSZÚ TÁVÚ FELADATAINK:

1. Feladatunk, hogy megőrizzük Kisszékely kiemelkedően gazdag ***természeti erőforrásait***: az erdőket, a réteket, a szántók termékeny talaját, az életformák kiemelkedő változatosságát, a jó levegőt, a táj szépségét, a tájba simuló épített környezetünket.
2. Feladatunk, hogy enyhítsük a már bekövetkezett környezeti károkat, megakadályozzuk a további természetpusztítást.
3. Feladatunk, hogy felmérjük és megóvjuk településünk és környéke ***természeti és kulturális értékeit***, a település hagyományos szerkezetét és épített örökségét.
4. Feladatunk, hogy feltárjuk Kisszékely ***évszázados örökségét***, és a hagyományok alapjain építsük fel a helyi közösség kereteit. Meg kell őriznünk a ***faluközösség életvitelének hagyományos értékeit***.
5. Feladatunk, hogy kidolgozzuk az ökológiai alapokon álló, környezetbarát, ***fenntartható mező- és erdőgazdálkodás helyi gyakorlatát***.
6. Feladatunk, hogy megteremtsük a falu ***önellátását***, kiszélesítsük a helyi közösség ***önrendelkezését***.
7. Feladatunk, hogy magunk, egymás és gyermekeink számára is ***helyben teremtsünk élhető jövőt***.
8. Feladatunk az is, hogy az a sok érték, amit örököltünk, és mindaz, amit majd mi hozunk létre, mások számára is ***megismerhető legyen***, ***élményt nyújtson***, ***ismeretet adjon***.
9. Feladatunk a falu ***turisztikai szerkezetének fejlesztése***, mely jelentősen hozzájárulhat egy új, jobb életminőséget biztosító élettér kialakulásához.
10. Feladatunk, hogy elősegítsük a gazdálkodás, a termelés vertikumának fejlesztése érdekében ***termelési közösségek*** létrejöttét.
11. Feladatunk a ***letelepedés elősegítése*** egyrészt a Kisszékelyben saját munkájuk által megélni képes családok, másrészt a faluban pihenni kívánók számára.

Az alábbiakban felsoroljuk a kitűzött ***középtávú célokat***, és az egyes célokhoz tartozó lehetséges ***konkrét programokat***. A felsorolt célok és programok sorrendje nem tükrözi sem a fontosságukat, sem a megvalósítás javasolt időbeli ütemezését, illetve a programok listája sem teljes.

KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAINK (5-10 ÉVEN BELÜL):	***RÖVIDTÁVÚ PROGRAMOK (1-5 ÉVEN BELÜL):***
A) Az ***ökológiai gazdálkodás*** megteremtése, a természetkímélő növénytermesztés és az állattenyésztés kiszélesítése. A falu önellátásának erősítése.	• Helyi gyümölcs- és zöldségfajták gyűjteményének kialakítása és fenntartása, az ellenálló fajták termesztésbe vonása. • A gyümölcs- és zöldségtermesztés közösségi szintű fejlesztése. • A családi gazdaságok támogatása tudás- és eszközbázis megteremtésével. • A növénytermesztés ökológiai módszereinek meghonosítása. • Gyógynövények termesztésének összefogása és támogatása. • Közösségi komposztáló kialakítása, faapríték készítő géppel. • A hagyományos állattartás fejlesztésének elősegítése.
B) A helyi gazdaságok terményeinek feldolgozása helyben, ***piacképes, egészséges termékek*** létrehozása, forgalmazása.	• Gyümölcs- és zöldségfeldolgozó létrehozása (benne aszaló, prés, hőkezelő, savanyító, lepárló, stb.). • A helyi hús- és tejtermékek előállításának támogatása (pl. tejfeldolgozó és vágóhíd létrehozása). • Fűszer- és gyógynövényfeldolgozó kialakítása (benne szárító, olajprés, csomagoló), termékek előállítása. • A helyi termékek boltjának és piacának létrehozása (a dézsmapince épületében, tárolóval együtt). • A helyi közétkeztetés és a helyi idegenforgalom ellátása helyi termékekkel. • A helyi konyha infrastrukturális és szakmai fejlesztése. • A helyi termékekre védjegyének kialakítása.
C) A település és környéke ***természeti és kulturális örökségének*** feltárása, védelme, bemutatása.	• Helyi természetvédelmi területek létrehozása. • Naturpark kialakításának előkészítése. • A természeti területek fenntartásának támogatása. • Ápolt falukép biztosítása (virágosítás, virágládák, fa- és cserjeültetés, rendezett porták) • A dézsmapince és a buszmegállók felújítása. • A templom rekonstrukciója, az orgona javítása. • Településünk természeti és kulturális örökségének bemutatása (pl. internetes oldalak, könyvek, képeslap, kalendárium). • A Kálvária-domb értékeinek feltárása, megóvása és bemutatása.
D) A falu és környéke ***környezetvédelmi problémáinak*** megoldása.	• A talajerózió visszaszorítása, megakadályozása (erdőkben szálaló üzemmód, alkalmazkodó mozaikos tájhasználat, szántók meredek lejtőin állandó növényzeti borítás, stb.). • Mezővédő erdősávok és fasorok telepítése, megőrzése. • A középületek és a strand építményeinek energetikai korszerűsítése (napelem, napkollektor), • Belterületi vízelvezetés korszerűsítése. • A települési földutak járhatóságának fenntartása. Egyes külterületi utak szilárd burkolattal való ellátása. • Növényi hulladékok begyűjtése és feldolgozása (komposztálás). • Települési szennyvíztisztítás környezetbarát technológiával. • Rétegvizek szennyeződésének megakadályozása.

KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAINK (5-10 ÉVEN BELÜL):	***RÖVIDTÁVÚ PROGRAMOK (1-5 ÉVEN BELÜL):***
E) A ***faluközösség*** erősítése, a közösségen belüli bizalom és biztonság megőrzése.	• A faluban saját munkájuk által megélni képes családok letelepedésének elősegítése (eladó ingatlanok közvetítése, információk eljuttatása, önkormányzati földek bérbeadása). • Az idős emberek biztonságának és ellátásának javítása. • A helyi orvosi ellátás kibővítése (rendelés legalább két napon). • Óvoda fenntartása, óvodaépület újjáépítése, óvodaudvar gondozása (pl. játszótér, kiskert). • Létező és új hagyományőrző csoportok támogatása. • Kézműves tevékenységek folytatására alkalmas közösségi terek és műhelyek kialakítása (ács, kovács, bognár, fazekas, kosárfonó, kőműves, asztalos, stb.). • A település közbiztonságának megőrzése. Térfigyelő kamerarendszer telepítése.
F) A helyi értékekre alapuló ***ökoturizmus*** („szelíd turizmus”) infrastruktúrájának fejlesztése.	• A középkori földutak rekonstrukciója, bemutatása. • Falu környéki turistaösvények bővítése, kerékpárutak és lovagló ösvények kialakítása. • Tematikus tanösvények kialakítása a környező települések felé (pl. középkori, irodalmi, gyümölcsész, vallási). • Pihenőhelyek és közösségi terek építése a strand környékén (játszótér, főzőhely, fedett étkező, kemence, büfé, illemhelyek). • A strand bővítése gyermekmedencével. • A sátortábor fejlesztése. • Téliesített közösségi szálláshely kialakítása. • Erdei iskola („faluiskola”) kialakítása, gyakorlókerttel.
G) A ***természetbarát idegenforgalom*** számára igényes, a helyi örökségre épülő programok kialakítása, megszervezése.	• A falunap (aratóünnep) fenntartása új programelemekkel. • A Lázár Ervin- és Vathy Zsuzsa-emléknapok támogatása. • Alkotóház (Lázár Ervin- és Vathy Zsuzsa emlékház) kialakítása és fenntartása. • Programok szervezése a nyári tábor résztvevői, illetve a faluba látogató üdülővendégek számára (túrák, stb.). • Egy vagy néhány napos tanfolyamok, továbbképzések szervezése (a gyümölcsész tanfolyam mintájára). • A helyi gasztronómia bemutatása. • Idegenforgalmi szervező alkalmazása a faluban.

A programok megvalósítás során törekedni kell a különböző célok megvalósításának egyensúlyára. A turizmus fejlesztése során meg kell őrizni a falu ***eredeti jellegét***, ***falusias hangulatát***, a falu vonzerejét jelentő ***nyugalmat*** és ***biztonságot***. Az idegenforgalom fejlesztésével párhuzamosan kell támogatni a ***helyi gazdaság*** bővülését. A célok csak az ***együttműködésre***, a megvalósításban részt vevők elkötelezettségére és tényleges munkájára alapozva valósulhatnak meg. Falubelire, elszármazottra, üdülőtulajdonosra, valamint az új betelepülőkre egyaránt szükség van a közös munkához.